

BÉCS mart. 15. ESTI 5. ÓRAKOR.

Mi első Ferdinánd Isten kegyelméből Ausztria császára 'stb. 'stb. ezennel oly intézkedéseket tettünk, melyeket hű népeink kívánatainak teljesítésére üdvösöknek tartottunk.

A' sajtószabadság, a' censura eltörlése iránti nyilatkozatom által meg van adva, oly minőségben, mint ez minden álladalmakban divatoz.

A' birtokra és értelmiségre alapított nemzetörség már a' legsikeresebb szolgálatot teszi.

A' lombard-velencei királyság tartományrendei 's középponti gyűlései küldötteinek a' lehető legrövidebb idő alatti összehívására a' polgárrend képvisellete erősítésével 's a' fenálló tartományi szervezetekre való tekintettel, az általunk elhatározott honalkotmány iránt a' szükséges lépések meg vannak téve.

És így bizalommal várjuk el, hogy a' kedélyek lecsendesülnek, a' tanulmányok ismét szabályszerű folyamukba térnek vissza, 's az ipar-üzlet 's békés forgalom ismét feléled.

E' reményünk annál szilárdabb, mivel a' mai napon körötökben, megindulással tapasztaltuk, hogy a' hűség és ragaszkodás, melyet századok óta elődeink iránt szakadatlanul 's irántunk is minden alkalommal tanúsítottatok, titeket most is, mint valaha hasonlóan lelkesít.

Kelt 'stb. 'stb.

Ferdinánd. (P. H.)

Miután e' legfelsőbb határozat ki lön hirdetve, a' bécsi nép rendkívüli örömmel üdvözlésre fakadott. „Üdv a' császárnak, üdv a' hazának“ harsogott mindenfelé. Este a' város fényesen ki volt világítva. Folyó hó 16-án délelőtt a' császár ő felsége Ferencz Károly és Ferencz József öcscei ő fenségeikkel nyílt kocsiban a' város utcáit békésen, mindenütt örömkialtó néptömegektől kísérve. Egy órával később megérkezvén a' magyar nádor ő fensége is, a' nép kifogta lovait kocsijából, 's maga húzta a' császári lakig.

Országgyűlés. A' martius 15-iki kerületi ülésben az alsó tábla, Kossuth indítványára, a' nép minden terheiben aránylagos osztakozást közakarattal elfogadta. Mely alkalommal gr. Széchenyi így szólt: hála Istennek, hogy a' magyar nemzet szélesebb alapra állítja alkotmányát, mint a' milyenek eddig lityegett.

Ugyan ezen ülésben, az országgyűlési teendők iránti feliratot értelmező imre határozat keletkezett.

„A' KK. és RR. kijelentik: hogy azon felirási javaslatokban, melyet az országgyűlési teendők iránt a' mélt. fő-rr-hez átküldöttek, a' szellemi kifejlődés ápolása szükségének megemlítése által a' népnevelést, vallási jogok viszonzosságát, az eskütszék letétele és a' sajtószabadságot, ugy szinte a' nemzeti erőnek egyesítése szempontjából az Erdélyi egyesülést is nevezet szerint értetni kívánják; továbbá, hogy ott hol a' képviselati rendszernek alkotmányos iránybani fejlődését, határozott kívánataik sorába helyezik, ezen általános kifejezés alatt nevezet szerint az országgyűléseknek Pesten évenként leendő tartása szükségét is célozták kifejezni; miután évenkénti országgyűlések tartása a' kormány felelősségével válhatlan kapcsolatban áll.“

Felhivas. Élünk miis. 'S hogy életünknek alkotmányos jeleit adbassuk, 's ne csak lapokat olvassunk, híreket halljunk — szükség hogy azon tér, melyen e' megnehezült időben egybegyűlve magunkat jobban tájékozhatjuk; melyen hazánk sorsára miis — értem a' megyéket — befolyhassunk 's az események árjának ne csak vak, tétlen eszköz legyünk, várva míg a' vihar romboló árja elsodor — előttünk megnyitassék, 's nyitva tartassék.

Tehát rögtöni megyegyűlést a' legnagyobb nyilvánossággal, 's ebben minden értelmes honfinak befolyását a' viszonyok mulasztatlanul igénybe vették.

Most napok, órák fontosabbak, mint csendes időben évtizedek. Fontosabbak épen azért, mert azokat vajmi gondtalanul engedjük lefolyni! Holott volt nappal, melyen munkálkodhatánk; volt 3 évtizedes szép derült nap. De annak fojtó gőzköre eltompította az érteket, 's alkalmatlanná tette a' munkára.

De a' derült nap eltelt; Europa ege minden oldalról vészes fellegekkel borítva. A' villámok már is boszuson sujtnak le a' földre, melyek a' magas helyeket találják.

Et rubente dextera jaculatus arcus, Terruit urbem.

'S mi még most is mozdulatlan merevségünkben veszteglünk. Oh engemet ez sokkal inkább aggaszt, mintha helybeli hazai viszonyainkat felfogva, azok iránti intézkedés minden törvényszerű eszközeit megragadnók. 'S követnők Istennek újmutatását, mely láthatlan kézzel lángoló betűket mutat az emberiség sorsa fölött, a' ki jelelt cél felé. 'S ez: a' népek alkotmányos utmódokoni kiengesztelése. Ennyire feszíteni a' népek kifogyhatlannak látszat türelmét bűn vala az emberiség, bűn a' béke nemtője ellen; de én azt hiszem, hogy az oroszánt, mielőtt vért nem látott még, mind sikerülhet lecsendesíteni, csak elegendő bátorság 's tiszta jó akarat legyen az oly igényeknek is előzetes teljesítésében, melyek még szunyadoznak, de mi jól tudjuk hogy életök van. És aztán kell természetes erőről is gondoskodni mely a' haza polgárai erejében, nemzetörségben fekszik. És fekszik a' haza polgárai természetes egyesülésében — a' két hon egyesítésében. Szóval nyitassék meg a' tér — mi az eszközöket még most is fölkeresendjük. Az alkotmányos utmódokat még most is jobbnak tartjuk, mint a' rendkívüli eszközleket.

Tehát megyegyűlések! 's ezekre országgyűlés! Tordán mart. 20-án.

Szabó Lajos

Pest. Mart. 16-kán. Nem volt egy kis számítani tudó fő is ikervárosunkban, mely az európai általános mozgalmat reánk nézve nyom nélkül elhaladandónak képzelte volna, nem volt egy a' napi eseményekkel, a' népek kedélyhangulatával csak némileg ismeretes egyéniség is, mely a' reformmozgalmak kitörését nálunk is, előre ne látta volna; de arról mit Budapestnépe egy nap alatt kivívott, azon roppant győzelemről, melyet a' legelső korkérdések oly rövid órák alatt és minden vér nélkül ünnepeletek, épp oly kevéssé álmodott valaki, mint nem hitte volna senki előre a' párisi eseményeket, nem gondolt volna lehetőségére egy bécsi forradalomnak, melylyel a' backhüdeles és serpoharas jó sgorok egy Metternichet megbuktattak 's a' sajtó bilincseit letöredelék. Tíz éve volt tegnap, midőn Budapest utcáit egy vészes ár borítá, szorongás és jajveszékés, sirás és rívás tölték el a' léget 's a' pusztulás nyomai voltak láthatók mindenfelé; az a' Duna áradása volt: — tegnap és ma tíz év után, Budapest utcáin ismét ár tolong, de szorongás és félelem csak kevesek arcán ül, a' léget örömhagok, éljenek töltik bé, 's az újjászületés mutatkozik minden oldalról, ez egy néparadás — két különböző elem, de hasonló anynyiban, menynyiben hatalmának gátot vetni nem lehet.

A' tegnapi levelemben érintett pestvárosi tanácsülésben kezdett a' dolgoknak komoly ar-

czuk lenni: a' tanács terem eddig zárt ajtain egy végetlenül hullámzó tömeg tódult bé, melynek egy része a' zöld asztalra hágtott fel, míg a' többi a' terem minden szögét betölté, a' tanácskozó polgár urakat közébe szorítva. A' nép vezérei által (Klauzál, Nyári, Jókai, Irányi Irinyi) az emlitem 12 pontnak elfogadását kíváná; a' tanács eleinte időt kívánt a' megfontolásra, de a' szünteleni csemetés dacára is orkánkint zugó 's pár pillanatra alig lecsendesithető közönség „most vagy soha“ kiáltóssaira, 's Klauzál hathatós ajánlatára azokat magáévá tette, egyszersmind kebeléből, Rottenbiller alpolgármester elnöklete alatt, egy bizottmányt nevezvén ki, mely a' közönségből választott több tagokkal, jelesen Nyárral együtt Budára küldetett kieszközölnö 1) a' censura rögtöni eltörlését; 2) Stancsics szabadon bocsátását; 3) azon megnyugtatóst, hogy a' rendes katonaság a' mozgalom ellenében használtatni nem fog. És ekkor megindul mintegy 20 ezer ember Budára; az eső szüntelen hullott lassan, de kitartólag mint a' tömeg, mely célja felé e' kedvetlen időben is csüggedetlenül haladt; az égnek könnyező fellegei tán mégis Párisból jöttek fölünkbe, de a' könnyük az öröm könyei voltak! Pesten mint Budán a' boltok becsukattak 's ez utolsóban páni rettegés terjedt el a' szokatlan tömeg tódulásának, kifogyhatatlan omlásának látására; a' nádori palota kapui bezárattak, ugy a' fegyvertárei is, az őrtanyákoni katonaság fegyverben állott és tisztelgett; a' pesti aggkatonaság lakatnyája előtti elmenet alkalmával az ifju olasz katonák kezefogtak velünk 's éltették a' szabadságot, a' m. k. helytartó tanács egybeülvén, a' küldöttség által előadott 3 pontra válaszolá, hogy a' censura a' törvényhozás rendelkezéséig is felfüggesztetvén, a' törvényeinkben meghatározott utólagos büntetések előfordulhatása esetére, az eddigi bírálókat kizáró, közbizalomban és tiszteletben álló ítélő testületet fog kinevezni, továbbá Stancsics szabadon bocsátására nézve, miután a' befogatás, közbejötté nélkül 's a' katonai hatóság által eszközöltetett, két tanácsost küldött a' katonai főparancsnokhoz a' kívánat teljesítésének eszközzésére; a' 3-dik pontra nézve pedig ígéretet tön, hogy a' rendfentartása a' hatóságokat illetvén, a' katonai hatalomhoz semmi felszólítást nem teend. Mig ezek a' kormányzék tanácsülésében történtek a' népség az épület udvarát 's az országházát környező uri utcákat lepte el mozdulatlanul, bár által és általázva. Nyári egy ablakból mondá ki az eredményt és Stancsics türelmes bevarására inté, ez alatt Csernovics Péter hazánkfia a' budai várban találtatott 56 darab fáklyát megvétete 's mindenki feszülten várá a' kiszabadítandót. Végre megjött! egy fedett ko-

csiban, a' fáklyák körül vevék, a' kormány-szék ablakai kivilágítottak 's az éljenzés ugy hőmpölygöt szüntelenül, mintha egy hatalmas folyó lett volna, melynek forrása kiapadhatlan; a' lovak kifogattak 's ifjak vonák a' 86-dik számú bérkocsit, melyben Stancsics ült Nyárral, de melynek minden oldalai és bakjai leve voltak kíváncsiakkal. A' várban több házak ablakai kivilágítottak, de a' győzelmi menet csak Pesten ülé egész nagyszerűségét; a' fő ut-czák házai minden előrei megintés nélkül kivilágítottak, zászlók lobogtattak, nemzeti szalagok és cocardák osztattak szét és voltak láthatók mindenfelé; a' menet a' nemzeti színházba, tartott honnan azonban Stancsics, ki beteges volta mellett a' meglepetés és elfogadás-tól is egészen oda volt — lakába vitetett, a' tömeg, melyhez hasonlót Thalia ezen tempoma még nem látott, a' ház minden bár még oly csekély ürét is betöltvén; minden páholyban 15 — 18 ember volt, a' földszin oly telve, hogy létrákon hágtak fel némelyek a' földszinti páholyokba; az előadás (Bánk bán) felfüggesztetett 's darabok énekeltettek Hunyadiól ugy népdalok Füredi által, Szózat, egy him-nus, Petőfinek említett forradalmi dala, melynek végszavaiban Egresi hatalmas szónoklata után az egész közönség kiáltása vegyült, a' marseillaise, Rákóczi induló; a' színészek mind nemzeti cocardát hordottak, a' földszinen és karzaton zászlók lobogtak, szónoklatok tartat-tak, szóval az egésznek oly kinézése volt, melyet látni kell, hogy az embernek róla igazi fogalma 's az általa okozott benyomásról valódi ítéllete lehessen. Színház után még sokáig tolongott a' nép az utcákon; majd itt majd a-mott történtek öszszecsoportozások, szónokla-tok, éljenzések, a' tüzpont azonban az uri ut-czai fiatalok kávéháza 's az ellenzéki kör volt, honnan mint vulkánból folyt szét a' forró láva-kint rohanó tömeg. Végre beállott a' késő éj-szaka és csend lön, zavartalan átalános csend, mely a' nap eseményei atán alig volt képzelhető. Így tölt el a' tegnapi nap, melyre áldást mon-dólag fog emlékezni a' jövődő nemzedék, me-lyet ünnepelni fog a' magyar évenként, mint nemzeti életének legnagyobb napját.

A' Pesti Hirlap napi lapjai közt, közelebből alkotmány czimű új radical lap jelenend meg.

Ma reggel ismét megteltek az utcák, a' központosság leginkább a' városház terén van; az elegendő bizottmány folytonos ülést tart. Tagjai: Rottenbiller, Klauzál, Nyári, Egresy Samu, Irinyi, Staffenberger, Molnár, Irányi, Vasvári, Petőfi, Toth, Gyurkovics, Kacsko-vics; a' hozott rendszabályok ezek aláírásával ellátva nyomtatnak és függesztetnek ki az ut-cza szegletekre, melyeket számtalan manifestu-mok borítanak el. Az egész népség nemzeti szalagokat, rózsákat hord kalapján és ruháján, a' Váci utca házainak csaknem minden ablakai-ból lobogók lengedeznek, a' boltok kirakási szekrényeiben aranyos rámakba foglalt hazafi felszólítások 's a' kokárdák minden nemei láthatók. Az egyetemi ifjuság kinyervén zászlóját, győzelmi menetet tart a' város minden részein, a' nap főfeladata a' nemzetőrsereg ren-dezése, melyre nézve aláírási iverk nyitattak meg a' városháznál; mindenki siet magát fel-írni, valamint a' petitio pártolására bejelenteni. Délután egy Nyári vezérlete alatt Budára küldött bizottmány számolt eljárásáról, mely sze-rint a' helytartó tanács, a' hadi főparancsnok által a' fegyvertár híresztelt megrohanásának ellentálló osztály katonaság elparancsoltatását eszközölteté, az őrsereg számára pedig a' ki-vánt 1500 darab fegyverből 500-at rögtön át-adatni ígért, a' többek — miután a' fegyvertárbeliek használhatlan állapotban lennének — Komáromból rövid időn rendeltetvén meghozat-ni. A' gyűlés alatt érkezett a' főkormány-szék-nek egy intézvénye, melyben a' tegnapi ese-mények hiteles alakban is megerősítettek, 's a' sajtóra nézve tett intézkedések tudatnak; hasonlólag az ülé alatt érkezett meg Budaváros tanácsának küldöttsége, felolvastván egy a' mai

napon tartott ülésről készített jegyzőkönyvi ki-vonatot, mely szerint ő a' mozgalom minden pontjaihoz csatlakozni honfiai kötelességének érezi, 's ennek bizonyosságául Pestváros taná-csának példájára, a' sajtó megváltását nagy-szerű kivilágítással lesz ma ünneplendő. Mely szomszédi és rokon érzelmű nyilvánítás a' ki-törő öröm falakat rendítő éljenzéseivel [fogad-tatván, a' tanácskozás a' nemzetőrsereg időle-ges rendezésére 's rögtöni életbe léptetésére ment vissza, mihez képest meghatározottatott, hogy az 5 városrészben 5 őrtanya állíttassék fel, minden tanyán 100 darab puska tétetvén le 's a' magokat bejelentettek lakások köz-el-sége szerint osztatván fel a' már ma megkez-dendő szolgálattételre; az ifjuság oda levén utasítva, hogy külön a' maga részéről 500 fia-talt válaszson ki hasonlólag az 5 tanyára el-osztandókat; meghatározottatott továbbá, hogy minden hitfelekezet szolgálai a' közelebbi vasár-napon tartandó hálaadó istentisztelet ren-dezésére szólíttassanak fel; csakugyan az ülé ha-tározatából Stancsics felsegélésére aláírási iverk osztattak szét, már is igen dus eredménnyel. Mig ezek a' teremben történtek, az utcákat ellepő néptömeg nyugtalanul kiabált fegyver után, 's csak időnkénti felszólalásoknak sike-rült őt lecsendesíteni. A' hirlapok már censura nélkül jelentek meg, de a' Nemzeti Ujságon kívül ez egyikén sem látszik meg, a' Mor-genröthe pedig épen azt mondja, hogy valami demonstratoról hallott rebesgetést. Oh du liebe Unschuld! A' nemzeti ujság a' frank National mellett megállhat mai hangulatával; 's a' gyűl-de, melynek minden ablakából lobogók van-nak kitzúve, az ellenzéki körrel anynyira meg akart barátkozni, hogy szállásából ennek ter-meibe ajtókat akart átvágtatni, mit azonban az ellenzékiek nem fogadtak el. Istenem, mily bi-uk az ember álmai; a' Gyűlde és Nemzeti Uj-ság, forradalmi organumok! Mi elfogadjuk e-gyesülési ajánlatukat, elfogadjuk a' felénk nyuj-tott kezeket, de ha a' fogadás, mely most aj-kaikon kijő, ha az érzelmét tolmácsló szalag, mely kebleiken pompáz, ha a' biztosítás és ör-ömkifejezés, melylyel megnyerni törekednek, csak mentalis reservatio mellet történik, csak szin és hazugság, mely a' nyíltság leplét vet-te magára, akkor legyenek ők felelősek az e-seményekért, melyek e' hon boldogsága ellen történni fognának.

Esti 11 órakor a' színházba újra te-mérdek nép tódult, természetesen fizetés nél-kül; Czakó „János lovagját“ adták; minden gáz-csó lobogott, több páholyok újból nemzeti szin-ekkel ékesítették, zászlók tüzetek ki; az e-gész közönség cocardákat hordott. A' város minden része fényárban uszik, a' tömeg még most is tolong mindenfelé, 's éljen-dörgések hatnak szüntelen hozzámig; az őrsereg szol-gálatát már teszi, 's két óránként egymást fel-váltó csapatok vonulnak keresztül az utcákon; holnap magam is szolgálatra kerülök.

Bécsben Metternich, Apponyi, Lajos és Al-berth főherczegek lemondotak, roppant lelke-sültség és rögtön lecsendesülés követé visz-szavonulásokat; a' sajtószabadság, felelős mi-nisterium 's a' több kérdések már aláíratok; a' Pozsonyból felment küldöttség közt levő Kossuth elfogadására 80 ezer polgár ment a' gözőshöz; a' tömeg vállain vitte bé városába honunk nagy fiát, ki 10-er beszélett hozzája lángszavakat; gr. Batthyáni Lajos levele sze-rint a' kívánatok megadása kétségen kívüli; gr. Ráday főlovászmesternek neveztetett ki. A' vidékről nyugtalanító hírek keringenek: a' nép-ség több helytt feltámadt, adót fizetni, köz-terhet viselni nem akar; Lengyelországban, Prágában a' forradalom kitört; nálunk eddig békésen 's igen nagy renddel vivatott ki min-den, de az elégtelenség nagy, 's már ma este lehetett nyilvánításokat hallani, melyek ko-moly következményeket vonhatnak magok után. Leveleim az események rendkívülisége miatt most — hiszem a' szerkeztőség kifogása nélkül — gyakoriabbak lesznek. Cseh Lajos.

A' nmgu helytartó tanács a' sajtó-ügyben következő tartalmu rendelményt intézett Pestváros tanácsához:

„Nemes városi tanács! A' megelőző cen-sura a' törvényhozás további rendelkezéseig meg-szűnven, a' sajtó kicsapongásai és visszaélé-seinek kellő megtorlása végett addig is, mig a' törvényhozás rendelkezend, e' következő sza-bályok állíttatnak fel:

1) A' sajtó minden megelőző censura nél-kül szabadon működik.

2) Minden, akár könyvnyomtatás, akár kö-nyomás által kiadott bármelynemű irat vagy rajznak szerzője, szerkesztője, vagy készítője az iratban vagy rajzban foglaltakért felelős.

3) Minden könyvnyomtató és könyvnyomó az illető irat vagy rajz kinyomása és a' szerzőnek átadása után, tartozik azonnal a' nyomtatnak egy példányát az illető hatóság elnökének át-adni; ki

4) Köteles azon példányt a' kinevezett bi-zottság elnökének haladék nélkül felelősség ter-he alatt azonnal átküldeni.

5) A' sajtó utján elkövethető visszaélé-sek és kihágások megbírálása végett rendelt ideiglenes bizottság névsora ide mellékeltek következőkép: Nyáry Pál, Klauzál Gábor, Deák Ferencz, Patay József, Fáy András, b. Eötvös József, Trefort Ágoston, Vörösmarty Mihály, Bajza József, Fényes Elek, Szalay László, Balla Endre, Rottenbiller Leopold, b. Kemény Zsigmond, Lukács Móricz, Valero Antal, Szilágyi István gombkötő, Kappel Fri-gyes, Tóth Gáspár szabó, Fröhlich Frigyes, Burgmann Keresztély, Irinyi József, Egresy Samu, Zlinszky János főbíró, Belaagh Antal eskütt.

6) Ezen bizottság a' kinyomott iratot, vagy rajzot megvizsgálván, a' benne talált vét-ség iránt véleményét kimondja, és az esetet a' vétkesnek illető bíróságához további elítélés végett átküldi.

7) Ki valamely iratot, vagy rajzot ki a-ka adni, köteles a' nyomandó iratot vagy raj-zot önkezevel aláírni, és ha a' nyomdatulajdo-nos előtt a' kinyomtatást kívánó egyén ismeretes nem volna, köteles ugyanazonságát az il-lető nyomda-tulajdonos előtt ismeretes két tanu által bebizonyítani.

8) A' nyomda tulajdonosa tartozik min-den legkisebb nyomatra nevét, vagy műhelye czimét kinyomni; ha ezt elmulasztaná, vagy, ha az általa kinyomott iratot ismerve, a' kiadó e-gyént általa alá nem iratta, vagy ha azt nem ismerve, annak ugyanazonságát két általa is-meretes tanukkal maga előtt be nem bizonyi-totta; ugyszinte, ha a' nyomott irat vagy rajz, a' hatósági elnök kezébe azonnali általadását elhanyagolná: a' kiadott irat vagy rajz tartal-maért szintugy felelőssé válik, mint maga a' szerző va y kiadó.

9) Epen ezen felelet terhe alá esik azon hatóság elnöke is, ki a' nyomda tulajdonosa által nekie átadott nyomtatványt a' bizottság el-nökének azonnal meg nem küldi.

Miről a' városi tanács ezennel szoros hoz-zátartás végett értesítettik. Kelt Budán a' ma-gyar kir. helyt. tanács 1858-dik évi böjtmás-hó 16-kán tartott üléséből, a' városi tanácsnak jóakarói gr. Zichy Ferencz m. k., Nyéky Mihály m. k. 'stb.“

(Szat mármegye.) Folyó hó 2-kán kezdette Szatmármegye közgyűlését. E' na-pokban tán bizonyítványául annak, hogy ha a' szivben meggyül a' vér, a' test végtagjaiban is viderabb élet támad, közgyűlésünk a' poli-ticai érverésnek több jelenségeit mutatta. Most itt is mint mindenütt, az országgyűlési tudó-sítások 's ottani események foglalják el az el-méket. Nincs vége hossza a' jövődöléseknek 's minden, ki 6 iskolát végzett, plátói arczé-pekkel méri az események becsét és értékét, a' szerint mint átlátása, értelme, tudománya, hite, vágya, különböző színű szemüveget tart szemé elébe. A' kétségbe esés, legvérmesebb remények ugyan egy kandalló mellett 's előtt

születnek 's nincs vége az özszeviszsza hasonlítgatásoknak. De, hogy a' dologra térjek, a' mi egy kissé élénkebb mozgalmat idézett elő, az az adminisztratori rendszer vala. Tudják olvasóim, hogy ő felsége az ország e' tárgybéli aggodalmait előlegesen is megszüntetni törekedvén, országgyűlési tárgyalás alkalmával felmerülő keserűségeknek elejét akarta venni kegyelmes leírásával, de az ország rendei hosszas vitatkozás után is ott állapodtak meg, hogy ezen tárgy akkor szűnik meg sérelem lenni, mikor ő felsége kegyelmes ígérete, 's atyai szavai valósággal tetté is válnak, a' virágból gyümölcs lesz. Azt is tudják olvasóim, hogy Szatmármegye az adminisztratori rendszerben eddig elé sérelmet nem látott; most azonban az adminisztrator személye ellen heves kifakadások történvén oda fejtett a' dolog, hogy az országgyűlési felirat ily szellembeni pártolása a' megyei követeknek potló utasításkép meghagyatott. (Vége köv.)

Ő felsége Magyarország nádorát királyi személye képviselőjéül nevezte ki

Legujabb, nagyfontosságú hír!
ISTVÁN főherceg, országunk tisztelt nádora, következő sorokat intézte gr. Batthyányi Lajoshoz: „Kedves gróf Batthyányi! Ezennel tudósítom önt, hogy ő felsége meg levén győzödvé, miként a' fenforgó körülmények sürgetőleg megkívánják, hogy azon felelős magyar ministerium, melynek alakításában ő felsége mai napon kelt k. k. leirata által megegyezett, haladéktalanul özszeszerkesztésék és activitásba lépjen, engem felhatalmazni méltóztatott, hogy önt a' törvények értelmében független magyar ministerium elnökévé kinevezvén, ön ministertársait, belátása szerint, akint és oly számban tegye legfőbb k. megerősítés végett javaslatba, a' mint azt, a' ministerium feladatához, a' minister-társai törvények útján meghatározandó katásköréhez és saját felelősségéhez képest, szükségesnek itéli. Egyébiránt legnagyobb hajlandósággal maradok: Méltóságodnak legszivesb jóakarója
István m. k.
Nádor.“

A' Nemz. Ujság legujabb száma szerint ministerek: gr. Batthyány Lajos, Deák Ferencz, Kossuth Lajos, és gr. Széchenyi István.

KÜLFÖLD.

Frankhon. Lamartine külügy-ministernek az európai udvarok mellett levő fr. követekhez intézett manifestuma.

„Uram! Ön értesült a' párisi események, a' nép győzelme, hős szive, mérséklettsége, lecsillapítása 's a' rendnek minden polgárok olyatén közremunkálása általi helyreállítása felől — mintha minden látható hatalmak megszüntetése alatt a' közértelem tartotta volna kezében Frankhon kormánypálcáját.

E' szerint a' frankhoni revolutio béfejeződött. Frankhon köztársasággá alakult; a' frankhoni republicának nincs szüksége arra, hogy elismerjék. Az áll természetes és népszerű jogerejénél fogva. Áll egy nagy nemzet akaratóból, mely jogainak alapját magában keresi. Minthogy pedig a' frankhoni köztársaság az európai senálló kormányok családjába nem mint zavart okozó tünemény, hanem mint rendezett hatalom akar belépni, illő hogy azon kormánynyal, melyhez ön utasítva van, Frankhon külföldi politicájának célját és elveit közölje.

A' frankhoni köztársaságnak felállítása nem megtámadási tény valamelyik igazgatósi forma ellen. Az alkotmányformák különbségei ép oly jogosítvák, mint a' népek földfekvése, szellemi, erkölcsi, anyagi fejlettsége. A' népek, mint egyének, az életkor különböző fokán állnak.

A' monarchiai, aristocratiai, alkotmányos és köztársasági formák a' népek lépcsőnkinti fejlődésének kinyomata. A' népek annál több szabadságot kívánnak, minél többnek elhordozhatóságát érzik magokban. Kivánnak tehát annál több egyenlőséget és népuralmat, minél nagyobb igazságosság és népszerűtetet lelkesíti. Mind ezen kérdések a' népek életkorát illetik. Egy nép tönkre jut, ha ezen értséget megelőzi; elaljasul, ha ezt használatlanul elhalasztja. Monarchia, respublica a' valódi státusférfi szemében nem egymást kirekesztő, egymás ellen élet-halálra tusakodó elvek; ezek csak különböző tények, melyek egymással szemben jól megállhatnak, ha egymást elértik és elismerik.

A' frankhoni köztársaság elve tehát éppen nem jelent háborút — mint 1792-ben cz annak dicső, de gyászthozó folyadéka vala. 1792 és 1848 közt felszázad fekszik. Felsőszázad multával az 1792-diki vagy a' császárság elveire térni vissza, nem haladást, hanem hátralást jelent. Közlebbi revolutio egyelő-, nem visszafelé tett lépés vala. Mi, mint az egész világ, az atyafiasság és béke felé sietünk.

Ha az 1792-ki fr. köztársaság helyzetéből a' háborút megérthetni, úgy az akkori 's mostani történetszak különbségéből megfejtetni a' békét. Ezen különbség megértése 's megértetése legyen önnök feladata.

1792-ben a' nemzet nem vala egyetértő. Ugyazon a' földön két nép élt. Borzasztó harc támadt a' kiváltságaitól megfosztott osztályok és azok közt, kik a' szabadságot és egyenlőséget kivívták volt, a' megbukott osztályok egyesültek a' királysággal, mely fogva volt és a' külfölddel, melyv ágyakodott Frankhon kezéből a' revolutiot kicsikorni, 's ellenséges beütés által a' monarchiát, aristocratiát és theocratiát nyakára tolni. Ma már oly kirekesztő és egyenetlen osztályok nem léteznek. A' szabadság mindent megszabadított, az egyenlőség mindent egyenlővé tett. Az atyafiasság, melynek létesítését kimondtuk, melynek jótéteményeit a' nemzetgyűlés rendezendi, mindenkit egyesítend. Nincs oly polgára Frankhonnak, bár melyik véleményhez tartozzék, mely mindenek felett nem a' hon elvéhez csatlakoznék, 's a' ki ezt egyetértése által az ellenséges beütés alkalmával győzhetlenné ne tenné.

1792-ben nem az egész nép jutott volt az önuralom birtokába; csak a' középosztály volt az, mely a' szabadságot élvezte, 's ezen diadala, mint minden kevesehbség diadala önző volt. Ez a' mindenek által kivívott jogokat egyedül magának tartotta. Ezért kényszerült az előnyomuló népek más utat nyitni, 's a' csatamezőkre kilökní, hogy saját tanyáját el ne áraszsza. Ezen utnyítás háboru volt. Háboru volt a' monarchisták és girondisták gondolata; de nem ám a' népbáratoké, kik mint mi, a' nép rendezett hatalmát a' népért akarják, 's ezen nép nevezetben minden osztályokat kijelölés vagy kizárás nélkül befoglalnak, melyek a' nemzetet teszik.

1792-ben a' nép a' revolutio eszköze volt nem célja. A' mostani revolutio a' nép által és a' népért történt — ez a' revolutio maga. Midőn a' nép a' revolutio terére lépett, a' munka, műipar, oktatás, földmívelés, kereskedés, erkölcsiség, vagyonosság, birtok, olcsóság, hajózás, szóval a' civilisatióra vonatkozó minden szükségét — békére vezető szükségét — magával hozta. Nép és béke ugyan azon eszme.

1792-ben Frankhonban és Európában az elmék nem voltak elkészülve, hogy megértsek a' népek nagyszerű egyesülését az emberi nem üdvére. A' hanyatló század végével ezen eszme csak néhány philosophus fejében élt. Az óta a' nép lelkébe hatott a' philosophia. Ötven év alatt gondolat-, szólás- és írás-szabadság megtermették gyümölcsöket, könyvek, hírlapok, szószerkek az európai lelki polgárisodás

apostolaivá váltak. A' minden népek felett ragyogó értelem a' lelkek közt a' nagy, értelmes nemzetiséget indította utba, melynek eredménye a' frankhoni revolutio teljessége, 's minden népek atyafiassága fog lenni.

Vége 1792-ben a' szabadság még valami új, az egyenlőség botrány, a' köztársaság még oldatlan feladat volt. A' Fenelon, Montesquieu, Rousseau által alig felfedezett jogok anynyira eltemetve, papi traditiók által anynyira ferditve voltak, miszerint a' népek saját ügyeiben részvétét az ó iskola statusférfiai szörnyűségnek látták. A' democratia ugyanakkor a' tronokat és a' társaság alapjait megrázkodtatta. Ma már tronok és népek megszokták azt a' szót, a' formákat, a' szabadságnak kifejezéseit, különböző mértékkel a' monarchiai státusokban is gyakorolják. Majd hozzá szoknak a' köztársasághoz is, mely a' legértelmebb nemzeteknél a' legteljesebb forma. Meg fogják ismerni, mikép conservativ szabadság is létez, átlátandják, mikép a' köztársaságban nemcsak jobb rend uralkodhatik, hanem ezen mindeneknek mindenkérti kormányában több valóságos rend rejlik, mint néhányaknak néhányakérti uralmában.

De mellözve ezen önzéstelen elmélkedéseket, a' köztársaság megalapítása 's fenállása iránti érdek Frankhon statusférfiát békes gondolatokra bírják. Háboru alkalmával nem a' hon, hanem a' szabadság forog veszélyben, a' háboru többnyire dictatorságot szül. A' katona feleli az intézvényeket az emberek mellett. A' tron a' nagyravágyót elcsábítja. A' dicsőség megvakítja a' hazafiságot, egy győzelmes névnek fénye eltakarja a' népek függetlenségét megtámadó merényt. A' köztársaság szereti kétségkivül a' dicsőséget, de csak ő maga számára, nem pedig Caesar vagy Napoleon számára.

De nehogy ön csalódjék. Ezen eszméknek — melyeket mint az európai nyugalom zálogát, hogy ön a' hatalmak elébe terjeszsen, kéri az ideiglenes kormány — nem az a' célja, hogy bocsánatot kérjen a' köztársaságnak, mert merészlett alakulni; annál kevésbé célja, hogy az Európa nemzetei közt, 's annak jogállapotában egy helyért esedezzek; nem! ezen elmélkedések magasb célja az, hogy a' népeket 's uralkodókat komoly megfontolásra bírja; hogy revolutio jellemére nézt meg ne csalódjanak; 's ön ezen eseményt fejtsse meg, tüntesse fel igaz alakjában, 's végre ezen elmélkedések inkább a' humanitásnak, mint jogaink és becsületünk zálogául szolgáljanak.

A' frankhoni köztársaság tehát senkit sem fog haddal megtámadni. De elfogadandja a' háborut, ha oly feltételeket tennének a' frank népek, melyek háborut foglalnak magokban. A' Frankhont mostanában kormányzó férfiak gondolata ez: Frankhon boldog, ha neki hadat izennek, 's ekint mérséklése mellett is oly helyzetbe kényszerítik, melyben hatalma 's dicsősége növekszeni fog. Rémitő felelőség sulyosulna Frankhonra, ha kihívás nélkül hadat izenne! Az első esetben (ha megtámadtatnék) harcias szelleme, tettszomja, számos béke napok alatt meggyült ereje ben győzhetlenné tenné, 's tán határain is tul ragadná. A' második esetben, (ha másokat támadna meg) előbbi hódításainak emlékezetét felélesztené, 's legjobb szövetségeseit a' népek szellemét, 's a' civilisatio geniusát veszélyeztetné.

Ily elvek után uram, melyek az egész fontolgató Frankhon elvei, melyeket félelem és tartózkodás nélkül ön jóbarát vagy ellenség előtt kimondhat, a' következő nyilatkozatokat vegye figyelmére.

Az 1815-i események a' frankhoni köztársaság nézete szerint többé nem jognál fogva állnak, mégis ezen egyezmények földbirtoklást illető határozatait, mint az idegen nemzetekhez viszonyainak alapját, kiindulási pontját, elfogadja.

Ha az 1815-i egyezmények, mint tények állnak, melyeket közegyetértés útján módosíthatni, 's ha a köztársaság nyíltan kimondja: mikép van joga, 's feladata is az, hogy ezen módosítások békes uton megtörténjenek, úgy a köztársaság mérsékletese, lelkiismerete 's okossága jobb és becsületesebb biztosítékot nyújt, mint azon egyezmények betűi, melyeket oly gyakran megsértettek és módosítottak.

Kimondjuk nyíltan, ha hinnők, hogy valamelyik elnyomatott nemzet újraszületésének órája Európában, vagy azon kívül a gondviselés végzete szerint eljött volna, ha Schweizot I. Ferencz óta hűséges szövetségeseinket, fejlődésében gátolnák, vagy fenyegetnék, hogy a népszerű kormányoknak új erőt ne adjon; ha Olaszhon független státusaiba erőszakos beütés történnék; ha fegyveres kézzel gátolnák, nehogy egymás közt egyesülhessenek, 's egy Olaszhon alapíthassanak — akkor a frankhoni köztársaság feljogosítva érezné magát fegyverhez nyulni, hogy a népek nemzetiségét 's törvényszerű növekedését védelmezze.

A köztársaság, mint ön látja, a száműzések és dictatorságok korszakát már átugrotta. Szilárd határozata, belsejében a szabadságra fátolt nem vetni, 's a democratia elvét a külföld előtt is el nem takarni. Nem fogja tűnni (a köztársaság), hogy szabadságának békes fénye 's a népek rápillantása közé valaki karját felemelje. Kinyilatkoztatja, mikép szívből, lélekből azon népek jogaival, előhaladásával, intézvényeik törvényes fejlesztményeivel szövetségben áll, melyek a fr. köztársaság elve szerint akarnak élni. Ellenben a köztársaság sem titkos, sem nyilvános propagandát szomszédainál nem fog gyakorolni.

A köztársaság tudja, miképp nincs más állandó szabadság, hanem csak az, mely a népek földéből kel ki. De mégis eszméinek fénye, a világ előtt kitüntető rend és béke

látománya által proselitismust, a becsülés és sympathia proselitismust gyakorolni fogja. Ez nem háboru, ez a dolgok természetes folyamata; ez nem felizgatása Európának, hanem élet; ez nem azt teszi, hogy a világot lángba borítani szándékszunk, hanem azt, hogy a népek láthatárán ragyogni, azoknak világítva, vezetni akarjuk.

A béke fenállását az emberiség nevében kívánjuk 's reménylünk is. Ez előtt egy évvel Frankhon és Angliaközött egyetlenegy háborukérdés forgott fen. De nem a köztársasági Frankhon, hanem a dynastia idézte fel ezt a kérdést. A dynastia e háboru-veszélyt, melyet a spanyol k. családdal kapcsolatának érdekében támasztott volt, magával elvitte. A megbukott dynastiának családi politicája, mely 18 év alatt egész súlyával nyomasztá nemzeti méltóságunkat, a madridi koronához szerzett igényeinél fogva szabadelmü szövetségünket 's a békét is veszélyeztette. A köztársaságnak nincs semmi nagyravágyása; nincs nepotismusa; nem családi jogok örököse. Ám kormányozza Spanyolhon önmagát; legyen szabad és független. Frankhon ezen természetes szövetség állandóságáért számít az elvek öszhangzására, nem pedig a Bourbon-ház következősi rendére.

Ekint gondolkodnak uram! a köztársaság tanácsosi. Ez leend állandólag a frankhoni politicának mérsékelt szelleme.

A köztársaság származásakor, nem a nép által kezdett viadal közepette, három szót mondott ki, melyek érzelmét tanúsítják, isten és emberek áldásait bölcsőjére szállítják: szabadság, egyenlőség, atyafiaság. A közt. ezen három szót más nap itt ben kifejtette, midőn a halálos büntetést political bünért eltörölte: a külföld előtt fejtse meg ön ezen szavak értelmét. Ezen három szónak értelme külföldi viszonyainkra való alkalmazásában ez: Frankhon megszabadítása azon aka-

dályoktól, melyek elveire és méltóságára súlyosultak volt; elfoglalása azon polcznak, melyet az európai hatalmak közt birnia kell; végre kinyilatkoztatása annak, hogy Fr. minden népekkel békében 's atyafiságban akar élni. Ha Frankhon érzi, hogy a század szabadelmü és polgárosító küldetésében részt kell vennie, úgy ezen szavak közül egyik sem jelent háborut. Ha Európa értelmes és igazságos, úgy ezen szavak közt egy sincs, mely békét ne jelentene."

Olaszhon. Nápoly. Minto lordot az angol kormány az olaszthoni státusok pacificatioja végett küldött agensét a nápolyi király megbizta következő pontok alatt alkudozni a palermoi ideiglenes kormányval. 1) A király Siciliának a külön vált, a nápolyhoz hasonló hatalommal felruházott, két kamarából álló parlament rendezését megengedi. 2) A siciliaiak szokására 's kívánatára való tekintetből, a holtiglanos pairségre oly személyek kinevezését, kik már a régi parlamentre ki voltak nevezve, nem ellenzi. 3) A választhatóságra nézt a népesség szükségére, 's a földbirtokra tekintet legyen. 4) A külön vált parlament mellé Sicili külön ministeriumot, 's külön status tanácsot is birjon. De ezen intézvények, szintugy minden polgári hivatalok, beneficiumok, nemzetörsegi tisztségek merőben siciliai polgárok által bétöltendők. 5) A közös igazgatásra mind a két status polgárai a népesség arányában fognak kineveződni. Sicilia az egyesülő két status szárazföldi 's tengeri erejéhez aránylagosan járuland. 6) Sicilia helytartójának a királyi család tagjából, vagy más fenséges személyt fog kinevezni. 7) Mind a két ország közös érdekeinek megvitatása végett a király mind a két ország parlamentjeiből választandó bizottságokat ellátása szerint egyesíteni fogja.

Már folyamodtunk felsőbb helyre az iránt, hogy a napiesemények igényletéhez képest lapunk HETENKINT NÉGYSZER: VÁSÁRnap, Kedden, Csütörtökön és Pénteken jelenhessék meg. A honnan reményelt kedvező válasz következtében Vásárnap ismét lapot adandunk. Midőn ez intézkedés által is tetemesen növekedő áldozatink mellett sem szándékunk e lap díját feljebb emelni, a t. olvasó közönség öregbülő részvételtől reménylünk kárpótlást.

H I R D E T É S E K.

az Erd. Híradó 336-ik számához martius 21-én 1848.

NÉLKÜLÖZHETLEN KÉZIKÖNYV,

minden törvénnyel foglalkozók és közhivatalt viselők, u. m. kormányzékai, megyei, és városi tisztviselők számára.

Törvénytudományi műszótár, közre bocsátá a magyar tud. társaság, 2-ik tetemesen bővített kiadás. 1847. ára 2 fr.

kapható
Barrané és Stein
kereskedésében Kolozsv. M. Vásárhelyt és N. Enyeden.

ELADÓ HÁZ

(2) Alól nevezett tisztelettel jelenti, hogy saját háza, mely jelenleg, mint kávéház, létez Kolozsvárt a Rozsa-és Párizsutcákra nyilva, eladó örök áron.

A ház alig három éve hogy épült, földszin felébe magosan emelve; oszlik egy nagy táncsteremre, mellé két kisebb billárd szobára egy konyhával; mind ezeket könnyen lehet változtatni, az emelet alatti más két szobával, két kisebb 's egy nagy horospincével kamarával együtt; a telken könnyen lehet istalót kocsi-szint építeni e napkeletnek fekvő 's szép jövőjü utcák közt, a mint csak igényelhet egy ur kényelme.

Alól jegyzett az eddig ígértknél többet vár, 's ha háza, hozzá tartozó butoraival együtt illő áru kész pénzen nem kel el idei aprilis 3-ig, akkor közönséges árverésre bocsátja.

LENCK WILMOS (3)

Eladó Ház és telek.

(1) Hidelvén a nagyutcában 284 szám alatti telek, melyen is két szoba, konyha, pincze, kamarák, hín, állás, és egy tágas kert található, örök áron el, vagy bérbe kiadó. Értekeződhetni iránta Weinhold Gottlieb szürszabóval. Bácsi utca 3 szám.

(1)

ELADÓ JÓSZÁG.

(5) Nemes Aranyosszékbén Bányonban egy nemesi rész birtok, melyhez szántófoldek, kaszálók, majorság-erdők és szőlők, 's tizenkét urbéres telek tartoznak, 's 15,000 ftot legelő számításal megér, eladó.

A venni szándékozók bővebb utasítást vehetnek aranyosszéki táblabíró tek. ifjabb Csegezi Tamás urnál Bányonban, bérmentes, 's a tordai, mint utolsó postaállomásra utasítandó levelezés útján.

(6)

FIGYELMEZTETÉS.

(2) Éppen most jelent meg Maros Vásárhelyen „Erdélyi törvénykezési írásmód ité-

lő mesteri felügyelet alatt az ev. ref. főtanoda betűivel, írópapíron — 120 lap.

(3)

Hágó mén.

(2) Ns. Tordamegye alsó kerületben Hadréven a Miksa Elek udvarában martius 21-én kezdve hágni fog egy 16 markos barnapej, hiba nélküli 5 éves mén; ménbér 15. váltó forint. (3)

Gabona-ár kolozsvári piacon 16 kupás mérője váltó garasban martius 16-án. Tisztabuza 67. — Elegyes — 47
Rozs — 40. Törökbuza 34. — Zab 17. — A' marhabus fontja 11 kr.

Szerkeszti és saját betűivel nyomatja Méhes Samuel.